

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA BUDOWY/MONTAŻU OD WSZYSTKICH RYZYK Z DNIA 15 GRUDNIA 1999 r. ZMIENIONE ANEKSEM NR 1, 2, 3 i 4 (TEKST JEDNOLITY)

Informacja o postanowieniach ogólnych warunków ubezpieczenia, o których mowa w art. 17 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. 2015, poz. 1844)

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej w OWU
1. Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia	§ 4 do 5 § 7 § 12 do 13
2. Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§ 8 § 14-15 § 18 ust. 7 § 24 ust. 9 do 11

- § 1**
1. Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia zwane dalej OWU, stosuje się w umowach ubezpieczenia zawieranych przez przedsiębiorców tzn. osoby prawne, osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne nie będące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną prowadzące we własnym imieniu działalność gospodarczą, zwane dalej Ubezpieczającym, z Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji „WARTA” S.A., zwanym dalej WARTA.

- § 2**
- Ileokroć w OWU użyte są poniższe określenia należy przez nie rozumieć:
- Ubezpieczający** – każdy uczestnik realizacji procesu budowlanego lub montażowego zawierający umowę z WARTA opłacający składkę i, o ile nie umówiono się inaczej, uprawniony do otrzymania odszkodowania.
  - Ubezpieczony** – każdy uczestnik realizacji procesu budowlanego lub montażowego, na rachunek którego została zawarta przez Ubezpieczającego umowa ubezpieczenia.
  - Osoba trzecia** – osoba nie będąca stroną umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie niniejszych OWU, ani osoba na rachunek której zostało zawarte ubezpieczenie, której Ubezpieczony może wyrządzić szkodę, w związku z prowadzeniem robót budowlano-montażowych.
  - Obiekt budowlany** – budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi, budowla stanowiąca całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami, obiekt małej architektury lub tylko określone etapy ich budowy.
  - Obiekt montażowy** – maszyny i urządzenia przeznaczone do montażu, linie technologiczne, kompletne urządzenia zakładów produkcyjnych, konstrukcje stalowe itp.
  - Roboty budowlano-montażowe** – roboty polegające na wykonaniu obiektu budowlanego lub obiektu montażowego, a także odbudowie, rozbudowie, nadbudowie, przebudowie, remoncie lub rozbiorce obiektu budowlanego lub montażowego, określone w kontrakcie Ubezpieczającego/Ubezpieczonego z innymi uczestnikami procesu budowlanego.
  - Sprzęt, wyposażenie, zaplecze budowy** – wszystkie narzędzia wykorzystywane przy realizacji obiektu, sprzęt przeciwpożarowy, przenośniki, betonownie, generatory oraz obiekty tymczasowe takie jak pomieszczenia magazynowe, socjalne, warsztatowe, rusztowania, ogrodzenia, instalacja energetyczna i wodna itp.
  - Maszyny budowlane** – maszyny posiadające własny napęd i obsługiwane przez operatora.
  - Teren budowy** – przestrzeń, w której prowadzone są roboty budowlano-montażowe wraz z przestrzenią zajmowaną przez urządzenia zaplecza budowy.
  - Umowa ubezpieczenia jednostkowego** – umowa obejmująca ochroną mienie i odpowiedzialność cywilną w związku z wykonywaniem robót budowlano-montażowych w ramach jednego kontraktu.
  - Umowa ubezpieczenia generalnego** – umowa obejmująca ochroną ubezpieczeniową mienie i odpowiedzialność cywilną w związku z wykonywaniem w okresie jej obowiązywania robót budowlano-montażowych w ramach wielu kontraktów.
  - Kradzież z włamaniem** – zabór mienia dokonany po sforsowaniu istniejących zabezpieczeń lub groźby jej natchmiastowego użycia w stosunku do Ubezpieczającego/Ubezpieczonego lub osób przez niego zatrudnionych a także, gdy sprawca przy zastosowaniu przemocy fizycznej lub groźbą doprowadził do drzwi lokalu lub innego pomieszczenia objętego ubezpieczeniem osobę posiadającą klucze i zmusił ją do ich otwarcia albo sam je otworzył kluczami zrabowanymi.
  - Rabunek** – zabór mienia w celu jego przywłaszczenia z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby jej natchmiastowego użycia w stosunku do Ubezpieczającego/Ubezpieczonego lub osób przez niego zatrudnionych a także, gdy sprawca przy zastosowaniu przemocy fizycznej lub groźbą doprowadził do drzwi lokalu lub innego pomieszczenia objętego ubezpieczeniem osobę posiadającą klucze i zmusił ją do ich otwarcia albo sam je otworzył kluczami zrabowanymi.
  - Szkoda osobowa** – śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia.
  - Szkoda rzeczowa** – uszkodzenie, zniszczenie lub utrata mienia.
  - Pozostałości po szkodzi:**

- uszkodzone lub zniszczone elementy ubezpieczanych obiektów,
  - części nie uszkodzone, które należy rozebrać i/lub usunąć przed rozpoczęciem naprawy uszkodzonych elementów,
  - obce materiały takie jak: woda, muł, glina itp. pokrywające i/lub wypełniające elementy ubezpieczanych obiektów, niezależnie od tego czy zostały przyniesione z zewnątrz, czy też pochodzą z terenu budowy.
17. **Próby gorące** – testowanie ubezpieczonego obiektu pod pełnym obciążeniem lub ruch próbną z użyciem mediów.
Dla urządzeń wytwarzających lub przetwarzających prąd, próbami gorącymi jest podłączenie ich do sieci lub innego źródła zasilania.

- § 3**
- Na podstawie niniejszych OWU WARTA udziela ochrony ubezpieczeniowej w związku z wykonywaniem robót budowlano-montażowych przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, na zasadach i w zakresie przewidzianym poniżej.
  - Ochroną ubezpieczeniową na podstawie Sekcji I OWU, może być objęte mienie związane z wykonywaniem robót budowlano-montażowych.
  - Ochroną ubezpieczeniową na podstawie Sekcji II OWU, może być objęta pozaumowna odpowiedzialność cywilna Ubezpieczającego/Ubezpieczonego wobec osób trzecich w związku z wykonywaniem robót budowlano-montażowych.

SEKCJA I – UBEZPIECZENIE MIENIA

Przedmiot ubezpieczenia § 4

- Przedmiotem ubezpieczenia mogą być:
  - obiekt budowlany,
  - obiekt montażowy,
  - sprzęt, wyposażenie, zaplecze budowy,
  - maszyny budowlane,
  - inne rodzaje mienia i/lub koszty wyszczególnione w klauzulach wymienionych w załączniku nr 1 do niniejszych OWU.
- Mienie wymienione w pkt. 3), 4) lub 5) może zostać objęte ochroną ubezpieczeniową pod warunkiem zgłoszenia do ubezpieczenia mienia wymienionego w pkt. 1) lub 2).

§ 5

- Ubezpieczeniem nie jest objęte następujące mienie:
  - dokumentacja budowy, o ile nie umówiono się inaczej,
  - znaczkę, papier wartościowy, rachunki, czek i gotówka, karty płatnicze,
  - komputerowe oprogramowanie, zbiory, bazy danych,
  - opakowania takie jak pudła, skrzynie, palety,
  - mienie osobiste pracowników, o ile nie umówiono się inaczej.

Miejsce ubezpieczenia

§ 6

Przedmiot ubezpieczenia wymieniony w § 4 objęty jest ubezpieczeniem na terenie budowy oraz w innym miejscu wskazanym we wniosku o ubezpieczenie i określonym w dokumencie ubezpieczenia.

Zakres ubezpieczenia

§ 7

- WARTA ponosi odpowiedzialność za nagłe, nieprzewidziane i niezależne od woli Ubezpieczającego/Ubezpieczonego zdarzenie powodujące zniszczenie, uszkodzenie lub utratę przedmiotu

ubezpieczenia objętego ochroną na podstawie postanowień niniejszych OWU, wskutek jakiegokolwiek przyczyny innej niż wyłączone w § 8 pod warunkiem, że taka szkoda powstała w miejscu ubezpieczenia określonym zgodnie z § 6, w okresie ubezpieczenia wskazanym w dokumencie ubezpieczenia.

- Zakres ubezpieczenia może ulec zmianie w celu dostosowania do specyfiki ubezpieczanego przedmiotu. Zmiany dokonuje się za pomocą wprowadzenia do umowy ubezpieczenia wybranych klauzul, wymienionych w załączniku nr 1 do OWU.

Ograniczenia odpowiedzialności

§ 8

- WARTA nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe bezpośrednio lub pośrednio wskutek:
  - Działania wojennych, stanu wyjątkowego, strajku, rozruchów, buntu, rewolucji, powstania, zamieszek społecznych i wojskowych, wojny domowej, sabotażu, aktów terrorystycznych, przez które rozumie się użycie przemocy dla osiągnięcia celów politycznych, skierowanej przeciw społeczeństwu z zamiarem jego zastraszenia,
  - umyślnego działania lub rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, pracowników lub osób działających na zlecenie, w imieniu lub na rzecz Ubezpieczającego/Ubezpieczonego,
  - reakcji jądrowej, skażenia radioaktywnego, skażenia lub zanieczyszczenia odpadami przemysłowymi,
  - częściowego lub całkowitego przerwania robót budowlano-montażowych z jakiegokolwiek przyczyny, z wyjątkiem sytuacji, gdy zostało ono spowodowane przez szkodę objętą ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszych OWU.
- WARTA nie odpowiada ponadto za:
  - w odniesieniu do obiektów budowlanych: koszty naprawy, wymiany wadliwego materiału lub złego wykonawstwa,
  - w odniesieniu do obiektów montażowych: szkody spowodowane błędami materiałowymi, odlewniczymi lub wadliwym wykonaniem z wyjątkiem błędów montażowych, za które WARTA odpowiada,
  - szkody spowodowane błędami projektowymi,
  - szkody w mieniu zajęтым przez uprawnione władze,
  - szkody pośrednie, a w szczególności kary umowne, odsetki i straty spowodowane opóźnieniem, nienależytym wykonaniem robót budowlano-montażowych,
  - normalne zużycie, korozję, utlenienie, powstawanie osadów, pogorszenie jakości spowodowane nie używaniem, ciągłym działaniem normalnych warunków atmosferycznych,
  - szkody polegające na kradzieży mienia, z wyjątkiem kradzieży z włamaniem i rabunku, za który WARTA ponosi odpowiedzialność,
  - szkody w sprzecie, wyposażeniu i maszynach budowlanych/montażowych spowodowane awarią elektryczną lub mechaniczną, rozzerwaniem, zepsuciem, zamarzeniem czynnika chłodzącego lub innego płynu, wadliwym smarowaniem lub brakiem oleju lub czynnika chłodzącego, jednakże jeżeli w następstwie takiej awarii uszkodzeniu lub zniszczeniu uległo inne ubezpieczone mienie, to takie szkody objęte są ochroną,
  - szkody w:
    - pojazdach podlegających obowiązkowej rejestracji, powstałe poza miejscem ubezpieczenia,
    - w taborze pływającym i statkach powietrznych,
  - szkodę, której wysokość nie przekracza franszyzy redukcyjnej,
  - szkody wyrządzone przez osobę zatrudnioną przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, wykonującą roboty budowlano-montażowe, jeżeli nie posiadała ona uprawnień do wykonywania zawodu, wymaganych odpowiednimi przepisami, miała zakaz lub zawieszono prawo do ich wykonywania.

Suma ubezpieczenia

§ 9

- Suma ubezpieczenia w umowie ubezpieczenia jednostkowego powinna odpowiadać:
  - w odniesieniu do obiektu budowlanego lub montażowego – wartości kontraktu tj. pełnej wartości odtworzeniowej, na którą składają się:
    - wartość materiałów, które zostaną wbudowane do obiektu,
    - wartość maszyn, urządzeń i instalacji, które zostaną zamontowane w obiekcie,
    - koszty robocizny, pracy sprzętu technologicznego i jego transportu, które zostaną poniesione w związku z wykonywaniem robót budowlano-montażowych,
    - clo, opłaty, podatki w odniesieniu do pozycji wymienionych w lit. a)-c).
  - w odniesieniu do sprzętu, wyposażenia i zaplecza budowy – wysokości przypuszczalnej maksymalnej szkody, jaka może powstać w ubezpieczonym mieniu wskutek jednego zdarzenia,
  - w odniesieniu do maszyn budowlanych:
    - wartości odtworzeniowej, przez którą rozumie się cenę zakupu nowych maszyn tego samego rodzaju i wydajności lub o najbardziej zbliżonych parametrach technicznych łącznie z kosztami transportu, cłem, podatkami (np. VAT) i innymi opłatami (np. notarialnymi, skarbowymi)
    - wartości księgowej brutto, przez którą rozumie się księgową wartość początkową maszyn, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów.
- Suma ubezpieczenia ustalana jest przez Ubezpieczającego odrębnie dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1.
- Suma ubezpieczenia określona zgodnie z postanowieniami ust. 1. stanowi górną granicę odpowiedzialności WARTY w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia.
- W przypadku zmiany wartości obiektu budowlanego lub montażowego lub zakresu rzeczowego robót w okresie ubezpieczenia, Ubezpieczający zobowiązany jest do niezwłocznego zgłoszenia tego faktu do WARTY i zmiany sumy ubezpieczenia. Nowa suma ubezpieczenia będzie obowiązywała od dnia następnego po zgłoszeniu jej przez Ubezpieczającego.
- Jeżeli suma ubezpieczenia ustalona przez Ubezpieczającego dla poszczególnego przedmiotu ubezpieczenia jest niższa od sumy ubezpieczenia, którą powinna być zgłoszona na początku okresu ubezpieczenia lub w trakcie jego trwania, zgodnie z ust. 4., wysokość ustalonego odszkodowania określonego zgodnie z § 11 ust. 2., ulega zmniejszeniu w takiej proporcji, w jakiej ustalona przez Ubezpieczającego suma ubezpieczenia pozostaje do sumy ubezpieczenia, która powinna być zgłoszona. Przedmiot ubezpieczenia, o którym mowa w § 4 ust. 1. pkt. 3) nie podlega niniejszemu warunkowi.
- W umowie ubezpieczenia generalnego suma ubezpieczenia w odniesieniu do każdego kontraktu odpowiada wartości ustalonej zgodnie z postanowieniami ust. 1., 2., 3. Z wyjątkiem ubezpieczenia maszyn budowlanych postanowienia ust. 4. i 5. nie mają zastosowania.
- WARTA w uzgodnieniu z Ubezpieczającym/Ubezpieczonym może określić w umowie ubezpieczenia indywidualne limity w ramach sumy ubezpieczenia ograniczające odpowiedzialność za szkody w mieniu z tytułu powodzi w zależności od stopnia zagrożenia miejsca ubezpieczenia występowaniem powyższego ryzyka.

Wysokość szkody – wysokość odszkodowania

§ 10

- W celu ustalenia wysokości szkody Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest sporządzić na swój koszt kosztorys naprawy, remontu lub odbudowy uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen stosowanymi w budownictwie, z zastrzeżeniem, że do kosztorysu zastosowanie mają ceny kontraktowe, jednak nie wyższe niż średnie ceny stosowane w budownictwie.
- Wysokość szkody określa się:
  - w przypadku, gdy mienie nadaje się do naprawy – na podstawie kosztów remontu lub napraw niezbędnych w celu przywrócenia go do stanu, w jakim znajdowało się bezpośrednio przed wydarzeniem się szkody,
  - w przypadku szkody całkowitej – na podstawie wartości rzeczywistej, przez którą rozumie się wartość odpowiadającą kosztom odtworzenia przedmiotu ubezpieczenia określoną na dzień powstania szkody, pomniejszoną o stopień zużycia technicznego.

- WARTA dokona wypłaty odszkodowania na podstawie przedłożonych przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego dokumentów i rachunków potwierdzających dokonanie naprawy lub wymiany, takich jak:
  - kopii umowy kontraktowej,
  - kopii umów z wykonawcami i podwykonawcami,
  - harmonogramu rzeczowo-finansowego robót,
  - oświadczenia kierownika budowy o okolicznościach powstania szkody oraz kopii jego uprawnień budowlanych,
  - kopii części dziennika budowy dotyczącej robót, których dotyczy szkoda,
  - kosztorysu naprawy szkody oraz faktur zakupu materiałów,
  - w przypadku kradzieży z włamaniem i rabunku: dokumentów, o których mowa w § 24 ust. 3. oraz dodatkowo kopii umowy z agencją ochrony mienia, dziennika służby i oświadczeń osób nadzorujących teren budowy,
  - innych dokumentów potrzebnych do ustalenia wysokości szkody i wypłaty odszkodowania, które odpowiednio do stanu rzeczy zażąda WARTA.
- Jeżeli koszty naprawienia szkody przekroczy wartość rzeczywistą mienia bezpośrednio przed wydarzeniem się szkody likwidacja odbywa się zgodnie z zasadą określoną w ust. 2. pkt 2).
- WARTA pokrywa dodatkowo uzasadnione okolicznościami i udokumentowane koszty poniesione przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego w związku ze zdarzeniem, objętym umową ubezpieczenia w ramach niniejszych OWU, a mianowicie koszty:
  - zabezpieczenia ubezpieczonego mienia przed uszkodzeniem w przypadku bezpośredniego zagrożenia szkodą,
  - związane z ratunkiem ubezpieczonego i dotkniętego szkodą mienia, mające na celu niedopuszczenie do zwiększenia strat. Koszty te pokrywane są bez względu na wynik działań zabezpieczających i ratowniczych.
- Koszty, o których mowa w ust. 5. pokrywane są w granicach sumy ubezpieczenia.
- Jeżeli koszty określone w ust. 5. dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego WARTA pokrywa te koszty w takiej proporcji do ogólnych kosztów poniesionych przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, w jakiej wartość mienia ubezpieczonego pozostaje do wartości całego mienia. W przypadku braku możliwości ustalenia tych wartości WARTA pokryje 50% wartości tych kosztów.
- WARTA ponosi koszty napraw prowizorycznych, jeżeli stanowią one część napraw ostatecznych i nie zwiększą całkowitych kosztów naprawy. Koszty jakichkolwiek zmian, uzupełnień i/lub lepsze nie podlegają odszkodowaniu.

§ 11

- Ustalenie zasadności i wysokości odszkodowania nastąpi na podstawie dowodów, o których mowa w § 10 oraz § 25 ust. 1. i 4.
- Wysokość odszkodowania ustala się następująco:

wysokość szkody, o której mowa w § 10 pomniejsza się o:

  - wartość mienia dotkniętego szkodą, które z uwagi na rodzaj lub rozmiar uszkodzeń nadaje się jeszcze do dalszego użytku, sprzedaży, przeróbki lub odbudowy,
  - franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w dokumencie ubezpieczenia, ustaloną odrębnie dla poszczególnych ryzyk i/lub przedmiotów ubezpieczenia.
- Łączna wysokość ustalonego odszkodowania za wszystkie szkody powstałe w wyniku jednego zdarzenia nie może przekroczyć łącznej kwoty sum ubezpieczenia ustalonych dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia, które uległy uszkodzeniu.

SEKCJA II – ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 12

Warunkiem udzielenia ochrony w zakresie odpowiedzialności cywilnej jest ubezpieczenie mienia na podstawie postanowień Sekcji I OWU.

§ 13

- WARTA udziela ochrony ubezpieczeniowej w zakresie odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, jeżeli w związku z wykonywaniem robót budowlano-montażowych w miejscu ubezpieczenia Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest w myśl przepisów prawa do naprawienia szkody osobowej lub rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej, pod warunkiem, że taka szkoda powstała w okresie ubezpieczenia.
- Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje pozaomówną odpowiedzialność cywilną osób objętych ochroną ubezpieczeniową wobec osób trzecich.
- Za osoby objęte ochroną ubezpieczeniową uważa się także:
  - osoby reprezentujące Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, pełnomocników i pracowników Ubezpieczającego/Ubezpieczonego zatrudnionych na podstawie umowy o pracę,
  - osoby wykonujące roboty lub usługi w ramach ubezpieczonych robót budowlano-montażowych na podstawie umowy prawa cywilnego.

Ograniczenia odpowiedzialności

§ 14

- WARTA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - powstałe bezpośrednio lub pośrednio wskutek przyczyn wymienionych w § 8 ust. 1.,
  - spowodowane przez:
    - pojazdy podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, jeżeli zdarzenie powodujące szkodę zaistniało poza miejscem ubezpieczenia,
    - tabor pływający lub statki powietrzne,
  - powstałe w wyniku naruszenia praw autorskich lub przyznaných licencji, patentów,
  - w wartościach pieniężnych, papierach wartościowych, rachunkach, kartach płatniczych, dokumentach, planach, zbiorach archiwalnych oraz zbiorach kolekcjonerskich wszelkiego rodzaju,
  - szkody wyrządzone pracownikom Ubezpieczającego/Ubezpieczonego lub innych uczestników biorących udział w wykonywaniu robót budowlano-montażowych.
- Ponadto WARTA nie odpowiada za:
  - kary umowne,
  - kary pieniężne orzeczone w postępowaniu administracyjnym, sądowym lub dyscyplinarnym.

§ 15

- O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został zmieniony za pomocą klauzul, wymienionych w załączniku nr 1 do niniejszych OWU, WARTA nie ponosi również odpowiedzialności za szkody:
- spowodowane wibracją, osunięciem lub osłabieniem elementów nośnych, lub nośności gruntu,
  - powstałe w mieniu znajdującym się na terenie budowy lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie, stanowiącym własność lub będącym w posiadaniu właściciela lub zarządcy nieruchomości, na której prowadzone są roboty,
  - powodujące roszczenia odszkodowawcze pomiędzy osobami biorącymi udział w wykonaniu robót budowlano-montażowych.

Suma ubezpieczenia

§ 16

- W umowie ubezpieczenia ustala się sumę ubezpieczenia, która stanowi górną granicę odpowiedzialności WARTY.
- O ile nie umówiono się inaczej, sumę ubezpieczenia ustala się na jedno i na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, łącznie dla szkód osobowych i rzeczowych.

Wysokość odszkodowania

§ 17

- WARTA jest zobowiązana do wypłaty odszkodowania w granicach odpowiedzialności cywilnej osób objętych ochroną ubezpieczeniową w zakresie określonym w umowie ubezpieczenia, do wysokości sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie ubezpieczenia.
- WARTA pokrywa dodatkowo koszty:
  - wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych przez WARTĘ lub za jej zgodą, w celu ustalenia okoliczności zdarzenia i rozmiaru szkody,

- 2) obrony sądowej w sporze prowadzonym na polecenie lub za zgodą WARTY; a także koszty postępowania pojednawczego prowadzonego w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi,
  - 3) zabezpieczenia mienia przed uszkodzeniem w przypadku bezpośredniego zagrożenia szkoda,
  - 4) związane z ratunkiem dotkniętego szkoda mienia, mające na celu niedopuszczenie do zwiększenia strat, koszty te pokrywane są bez względu na wynik działań zabezpieczających i ratowniczych.
3. Koszty, o których mowa w ust. 2. pkt 1) do 4) pokrywane są w granicach sumy ubezpieczenia ustalonej dla Sekcji II OWU.
  4. Od ustalonej wysokości należnego odszkodowania potrąca się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.
  5. Franszyza redukcyjna nie dotyczy szkód osobowych.

POSTANOWIENIA OGÓLNE DO SEKCJI I I I

Zawarcie umowy ubezpieczenia

§ 18

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku Ubezpieczającego, skierowanego do WARTY na formularzu lub w innej formie pisemnej.
2. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta w formie:
  - 1) umowy ubezpieczenia jednostkowego,
  - 2) umowy ubezpieczenia generalnego.
3. WARTA potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia dokumentem ubezpieczenia.
4. Wniosek powinien zawierać co najmniej następujące dane:
  - 1) Dla umów ubezpieczenia jednostkowego:
    - a) nazwę i adres Ubezpieczającego/Ubezpiezonego,
    - b) miejsce ubezpieczenia,
    - c) opis obiektu realizowanego na podstawie ubezpieczonego kontraktu,
    - d) sumę ubezpieczenia określoną odrębnie dla każdego przedmiotu ubezpieczenia zgodnie z § 9 Sekcji I i § 16 Sekcji II,
    - e) okres ubezpieczenia,
    - f) zakres ubezpieczenia.
  - 2) Dla umów ubezpieczenia generalnego wniosek o ubezpieczenie, o ile nie umówiono się inaczej, powinien zawierać oprócz danych określonych w ust. 4. łączną wartość kontraktów planowanych do realizacji przez Ubezpieczającego/Ubezpiezonego w okresie obowiązywania umowy oraz inne dane zawarte w formularzu wniosku o ubezpieczenie.
5. Ubezpieczający zobowiązany jest dołączyć do wniosku:
  - 1) w przypadku, gdy ochrona mają być objęte maszyny budowlane – wykaz maszyn z ich danymi identyfikacyjnymi (producent, rok produkcji, typ, model, numer fabryczny, moc),
  - 2) kopię części kontraktu dotyczącej zakresu rzeczowo – finansowego robót,
  - 3) harmonogram robót.
6. Ubezpieczający jest obowiązany udzielić WARCIE odpowiedzi na wszystkie pytania zamieszczone na formularzu wniosku lub skierowane do niego w innej formie.
7. Jeżeli Ubezpieczający udzielił niezgodnych z prawdą odpowiedzi na pytania, o których mowa w ust. 6., WARTA nie ponosi odpowiedzialności za wynik z tego powodu skutki. Jeżeli ubezpieczenie zostało zawarte na podstawie podanych przez Ubezpieczającego umyślnie nieprawdziwych danych WARTA nie ponosi odpowiedzialności za szkodę.
8. Jeżeli Ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia przez przedstawiciela, powyższe postanowienia niniejszego paragrafu stosuje się odpowiednio do przedstawiciela Ubezpieczającego.

Okres ubezpieczenia

§ 19

1. Umowę ubezpieczenia jednostkowego zawiera się na czas podany w dokumencie ubezpieczenia, jako okres ubezpieczenia.
2. Umowę ubezpieczenia generalnego zawiera się na okres 12 miesięcy, o ile nie umówiono się inaczej.
3. Umowa ubezpieczenia generalnego jest automatycznie przedłużana na kolejny okres 12 miesięcy z zastrzeżeniem, że żadna ze stron umowy nie powiadomi o jej wypowiedzeniu w terminie 60 dni przed upływem okresu ubezpieczenia.
4. Odpowiedzialność WARTY rozpoczyna się od daty określonej w dokumencie ubezpieczenia nie wcześniej niż w dniu rozpoczęcia robót lub po wyładunku ubezpieczonego mienia na miejscu budowy/montażu, i nie wcześniej jednak, niż od dnia następnego po zapłaceniu składki (w całości lub pierwszej raty).
5. Jeżeli strony umówiły się, że WARTA ponosi odpowiedzialność przed zapłaceniem składki (w całości lub w oznaczonych ratach), a składka nie została uiszczona w oznaczonym terminie, WARTA może:
  - 1) w razie nie opłacenia składki lub pierwszej raty składki w ustalonym terminie, wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiła odpowiedzialność. W przypadku braku wypowiedzenia, umowa ulega rozwiązaniu z końcem okresu, za który przypadała niezapłacona składka;
  - 2) w przypadku płatności składki w ratach, nieopłacenie w terminie kolejnej raty składki może spowodować ustanie odpowiedzialności WARTY, jeśli po upływie tego terminu WARTA wezwie Ubezpieczającego do zapłaty składki wycinając mu dodatkowy 7 dniowy termin, liczony od dnia doręczenia wezwania do zapłaty. W razie nieopłacenia przez Ubezpieczającego składki w dodatkowym terminie umowa ulega rozwiązaniu z upływem ostatniego dnia dodatkowego terminu przewidzianego do dokonania płatności.
6. Odpowiedzialność WARTY kończy się z upływem okresu ubezpieczenia określonego w dokumencie ubezpieczenia; nie później jednak, o ile nie umówiono się inaczej, niż:
  - 1) w odniesieniu do obiektów budowlanych – w dniu odbioru końcowego obiektu lub jego części, albo w dniu przekazania go do użytkowania (eksploatacji), w zależności od tego, który fakt nastąpi wcześniej,
  - 2) w odniesieniu do obiektów montażowych – w dniu odbioru końcowego obiektu lub jego części albo w dniu przekazania go do użytkowania (eksploatacji) albo z chwilą rozpoczęcia prób gorących, w zależności od tego, który fakt nastąpi wcześniej,
  - 3) w odniesieniu do mienia używanego: z chwilą rozpoczęcia prób gorących,
  - 4) w odniesieniu do sprzętu, wyposażenia, zaplecza budowy, maszyn budowlanych: z chwilą usunięcia ich z miejsca budowy/montażu,
  - 5) z chwilą rozwiązania umowy ubezpieczenia w przypadkach określonych w ust. 3. oraz w § 20.

§ 20

1. Umowa ubezpieczenia może być rozwiązana przez wypowiedzenie umowy w trybie przewidzianym w § 19 ust. 5. pkt 1) i 2) oraz § 20 ust. 2.
2. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia, prawa z umowy ubezpieczenia mogą być za zgodą WARTY potwierdzone na piśmie, przeniesione na nabywcę przedmiotu. W razie przeniesienia praw, o których mowa powyżej, na nabywcę przedmiotu przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą WARTY umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na zbywcę. Jeżeli prawa, o których mowa powyżej, nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu na nabywcę.
3. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku, gdy jest przedstawicielką w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy.
4. Odstąpienie lub rozwiązanie umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku opłacenia składki za okres udzielenia przez WARTĘ ochrony ubezpieczeniowej.

Składka ubezpieczeniowa

§ 21

1. Podstawę obliczenia składki przy zawieraniu umowy ubezpieczenia jednostkowego stanowi suma ubezpieczenia ustalona zgodnie z § 9 ust. 1. pkt 1) i 3).

2. Podstawę obliczenia składki przy zawieraniu umowy ubezpieczenia generalnego stanowi wartość kontraktów planowanych do realizacji przez Ubezpiezonego w okresie obowiązywania umowy, a w odniesieniu do maszyn budowlanych suma określona zgodnie z § 9 ust. 1. pkt 3).
3. Składka z tytułu umowy ubezpieczenia generalnego jest składką zaliczkową. Ostateczne rozliczenie składki, o ile nie umówiono się inaczej, następuje na zasadach i w terminach ustalonych z Ubezpieczającym, na koniec każdego 12 miesięcznego okresu obowiązywania umowy ubezpieczenia generalnego.
4. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO/UBEZPIECZONEGO

Przepisy bezpieczeństwa

§ 22

1. Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest przestrzegać obowiązujące przepisy prawa budowlanego, przepisy o ochronie przeciwpożarowej oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, normalizacji i certyfikacji, o budowie i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywania nadzoru architektoniczno-budowlanego.
2. Ubezpieczający/Ubezpieczony, w odniesieniu do ryzyka kradzieży z włamaniem i rabunku, zobowiązany jest przedsięwziąć środki mające na celu jego minimalizację.

§ 23

1. Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest umożliwić przedstawicielowi WARTY dokonanie lustracji ubezpieczonego mienia przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
2. WARTA zastrzega sobie prawo do dokonywania ponownych lustracji po zawarciu umowy ubezpieczenia, o ile użna to za wskazane. Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest poinformować WARTĘ o każdej zmianie okoliczności istotnych do oceny ryzyka, o które WARTA zapytywała we wniosku o ubezpieczenie lub innej formie pisemnej oraz w odniesieniu do normalnych warunków prowadzenia działalności, jakimi są np. zmiana technologii prac budowlanych/montażowych, prowadzenie w czasie trwania umowy ubezpieczenia innych prac niż objęte kontraktem, mających wpływ na ocenę przyjętego ubezpieczenia, zwiększenie prawdopodobieństwa powstania szkody lub zwiększenia jej rozmiarów.
3. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.

§ 24

1. W razie zdarzenia mogącego pociągnąć za sobą powstanie szkody w przedmiocie ubezpieczenia, Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest użyć wszelkich dostępnych środków w celu zabezpieczenia zagrożonego mienia, a w przypadku powstania szkody dążyć do zmniejszenia jej skutków samodzielnie lub z pomocą powołanych do tego służb.
2. O powstaniu szkody lub zgłoszeniu roszczenia odszkodowawczego Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić WARTĘ. Uważa się, że wymóg ten jest spełniony, gdy Ubezpieczający/Ubezpieczony dokona zgłoszenia szkody telefonicznie, faksem lub telegraficznie i potwierdzi to zawiadomienie listem poleconym w ciągu 2 dni roboczych od powstania szkody lub od dnia, w którym dowiedział się o szkodzie, ze wskazaniem charakteru i rozmiaru szkody.
3. W przypadku powstania szkody w mieniu na skutek kradzieży z włamaniem lub rabunku Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest powiadomić najbliższą jednostkę policji w ciągu 24 godzin od zajścia zdarzenia lub momentu, w którym Ubezpieczający/Ubezpieczony dowiedział się o nim. Ponadto Ubezpieczający/Ubezpieczony jest zobowiązany dostarczyć WARCIE następujące dokumenty:
  - 1) potwierdzenie zgłoszenia policji kradzieży z włamaniem lub rabunku,
  - 2) informację o wszczęciu postępowania wyjaśniającego lub umorzeniu śledztwa,
  - 3) wykaz skradzionego mienia wraz z numerami ewidencyjnymi, wartościami, podpisany przez magazyniera i kierownika budowy.
4. Po zawiadomieniu WARTY stosownie do ust. 2. Ubezpieczający/Ubezpieczony może przeprowadzić naprawę lub wymianę uszkodzonych części pod warunkiem, że WARTA wyrazi zgodę na taką naprawę lub wymianę; we wszystkich innych przypadkach Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest umożliwić przedstawicielowi WARTY oględziny szkody przed przystąpieniem do naprawy lub wymiany. Jeżeli przedstawiciel WARTY nie przeprowadzi oględzin w ciągu 3 dni roboczych od daty pisemnego zawiadomienia o szkodzie, o którym mowa w ust. 2., Ubezpieczający/Ubezpieczony jest uprawniony do przystąpienia do naprawy lub wymiany.
5. Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest zezwolić WARCIE na dokonanie czynności koniecznych dla ustalenia okoliczności powstania szkody i wysokości odszkodowania, jak również udzielić WARCIE potrzebnych wyjaśnień oraz przedstawić dowody, w tym księgowę, których odnośnikiem do stanu rzeczy żąda WARTA. Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest również sporządzić, na podstawie posiadanych materiałów dowodowych na własny koszt, obliczenie poniesionych strat, tzw. rachunek strat.
6. Ponadto w przypadku zajścia jakiegokolwiek zdarzenia, które spowoduje powstanie szkody, Ubezpieczający/Ubezpieczony jest obowiązany:
  - 1) zachować uszkodzone części i udostępnić je przedstawicielowi lub rzeczoznawcy WARTY w celu przeprowadzenia oględzin;
  - 2) dostarczyć w ciągu 14 dni od daty zgłoszenia szkody informacje i dowody, jakich WARTA może żądać (np. protokół szkody, uwzględniający istotne dla sprawy okoliczności i dowody, dokładnie wyczerpujące poniesionych strat, zgodnie z ustaleniami protokołu szkodowego).
7. Ubezpieczający/Ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić WARTĘ o utracie lub zawieszeniu uprawnień zawodowych.
8. Jeżeli przeciwko osobom objętym ochroną ubezpieczeniową wszczęte zostało postępowanie sądowe, administracyjne lub dyscyplinarne w zakresie odpowiedzialności w związku z prowadzoną działalnością w budownictwie lub jeśli osoba trzecia wystąpi z roszczeniem na drogę sądową, Ubezpieczający/Ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić o tym fakcie WARTĘ.
9. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczającego/Ubezpiezonego któregokolwiek z obowiązków wymienionych w ust. 3.-8. niniejszego paragrafu oraz w § 22, WARTA może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli niedopełnienie któregoś z tych obowiązków miało wpływ na powstanie szkody, ustalenie okoliczności powstania szkody, jej rozmiarów, bądź też na ustalenie wysokości odszkodowania.
10. W przypadku nie wywiązywania się przez Ubezpieczającego/Ubezpiezonego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa z obowiązków określonych w ust. 2. niniejszego paragrafu, WARTA może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli miało to wpływ na zwiększenie szkody lub uniemożliwiło WARCIE ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
11. WARTA nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe z powodu nie wywiązywania się przez Ubezpieczającego/Ubezpiezonego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa z obowiązków:
  - 1) określonego w ust. 1. niniejszego paragrafu,
  - 2) określonego w § 23 ust. 2.

§ 25

1. W przypadku, gdy ochroną ubezpieczeniową jest objęta odpowiedzialność cywilna na podstawie Sekcji II niniejszych OWU, Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest dodatkowo złożyć do zaspożenia lub uznania roszczeń poszkodowanego.
2. Na żądanie WARTY Ubezpieczający/Ubezpieczony zobowiązany jest udzielić pełnomocnictwa procesowego wskazanej przez WARTĘ osobie.
3. Ubezpieczający/Ubezpieczony obowiązany jest przesłać do WARTY orzeczenie sądu w sprawie cywilnej lub karnej związanej z wyrządzoną przez osoby objęte ochroną ubezpieczeniową szkodą, z której wynika jego odpowiedzialność cywilna w takim terminie aby umożliwić WARCIE zajęcie stanowiska odnośnie wniesienia środka odwoławczego.

Wypłata odszkodowania

§ 26

1. WARTA wypłaca należne odszkodowanie na podstawie uznania, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. Odszkodowanie wypłacane jest w ciągu 30 dni od daty otrzymania przez WARTĘ zawiadomienia o wypadku.
3. Gdyby wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności WARTY albo wysokości odszkodowania w terminie, o którym mowa w ust. 2. okazało się niemożliwe, odszkodowanie jest wypłacane w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe.
4. Bezsporną część odszkodowania WARTA wypłaca w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.

§ 27

1. WARTA obowiązana jest uzasadnić na piśmie ustalenia dotyczące wysokości przyznanego odszkodowania lub jego odmowy i poinformować Ubezpieczającego/Ubezpieczonego o możliwości dochodzenia roszczenia na drodze sądowej w przypadku gdy Ubezpieczający/Ubezpieczony nie zgadza się z ustaleniami WARTY.
2. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego, uprawnionego z umowy z ubezpieczenia, spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
3. Do umów ubezpieczenia zawartych na podstawie niniejszych OWU stosuje się prawo polskie.

Roszczenia regresowe

§ 28

1. Z dniem zapłaty odszkodowania, roszczenie Ubezpieczającego/Ubezpieczonego do osoby trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na WARTĘ do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli WARTA pokryła tylko część szkody, Ubezpieczającemu/Ubezpieczonemu przysługuje pierwszeństwo w zaspokojeniu pozostałej części roszczeń przed roszczeniami regresowymi WARTY.
2. Ubezpieczający/Ubezpieczony na wniosek WARTY zobowiązany jest przekazać posiadane przez siebie dokumenty i informacje niezbędne do skutecznego dochodzenia przez WARTĘ roszczeń regresowych.

Zawiadomienia i oświadczenia

§ 29

Z zastrzeżeniem sytuacji wskazanych w niniejszych OWU zawiadomienia i oświadczenia WARTY oraz Ubezpieczającego/Ubezpieczonego w związku z umową ubezpieczenia powinny być składane na piśmie za pokwitowaniem przyjęcia lub przesłane listem poleconym na adres Makroregionu WARTY, który zawarł umowę ubezpieczenia, a w przypadku WARTY na adres Ubezpieczającego/Ubezpieczonego.

Postanowienia końcowe

§ 30

1. W porozumieniu z Ubezpieczającym/Ubezpieczonym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmiennie od ustalonych w niniejszym OWU. Umowa ubezpieczenia zawierająca element międzynarodowy wskazuje prawo właściwe dla tej umowy.
2. W sprawach nie uregulowanych niniejszymi OWU mają zastosowanie odpowiednie przepisy Kodeksu Cywilnego, Ustawy o działalności ubezpieczeniowej, Prawo działalności gospodarczej, Ustawy o rachunkowości, Prawo Budowlane oraz inne powszechnie obowiązujące przepisy prawa.
3. Skargi, zażalenia w tym reklamacje mogą być składane przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub Uprawnionego z umowy ubezpieczenia do WARTY:
  - 1) w formie pisemnej na adres: skr. pocztowa 1020, 00-950 Warszawa,
  - 2) w formie elektronicznej za pomocą formularza www.warta.pl/reklamacje,
  - 3) telefonicznie pod nr 502 308 308,
  - 4) w każdej jednostce WARTY, na piśmie doręczonym osobiście lub w formie ustnej do protokołu.Na wniosek klienta WARTA potwierdza wpływ skargi, zażalenia, reklamacji na piśmie lub ustnie w rozmowie telefonicznej. WARTA rozpatrzy skargę, zażalenie lub reklamację w terminie 30 dni od daty wpływu i udzieli odpowiedzi w formie pisemnej przesyłką listową lub w formie elektronicznej na wniosek składającego skargę, zażalenie, reklamację. W szczególnie skomplikowanych przypadkach termin na udzielenie odpowiedzi może zostać przedłużony do 60 dni, o czym wnoszący skargę, zażalenie, reklamację zostanie uprzednio powiadomiony. Organem właściwym do rozpatrzenia skargi, zażalenia, reklamacji jest jednostka organizacyjna wyznaczona przez Zarząd WARTY. WARTA podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
4. Niniejsze OWU mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 1 stycznia 2016 roku.

Wiceprezes Zarządu

Krzysztof KUDELSKI

Prezes Zarządu

Jarosław PARKOT

**ZAŁĄCZNIK NR 1
DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA
BUDOWY/MONTAŻU OD WSZYSTKICH RYZYK**

KLAUZULE

Klauzula 001 – Ubezpieczenie ryzyka rozruchów i strajków

- Niniejszą Klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej o ryzyko zniszczenia, uszkodzenia, utraty mienia wskutek rozruchów i strajków, przez które rozumie się:
  - Czynności osób biorących udział w jakichkolwiek zakłóceniach porządku publicznego,
  - Działanie uprawnionej władzy przy tłumieniu lub próbach stłumienia zakłóceń porządku publicznego lub przy zmniejszaniu skutków takich zakłóceń,
  - Umyslną czynność strajkującego lub innego pracownika popierającego strajk,
  - Działanie uprawnionej władzy przy zapobieganiu lub próbach zapobieżenia czynnościom lub przy zmniejszaniu skutków czynności, o których mowa w pkt. 3).
- W ramach ubezpieczenia mienia od szkód powstałych w skutek rozruchów i strajków, o których mowa w pkt 1., WARTA nie ponosi odpowiedzialności za:
  - Szkody będące wynikiem całkowitego lub częściowego przerwania lub opóźnienia robót budowlanych i/lub montażowych,
  - Szkody spowodowane stałym lub czasowym pozbawieniem posiadania w wyniku zajęcia przez uprawnioną władzę,
  - Szkody spowodowane stałym lub czasowym pozbawieniem posiadania w wyniku bezprawnego zajęcia jakiegokolwiek budynku przez jakąkolwiek osobę, z zastrzeżeniem, że WARTA ponosi odpowiedzialność za fizyczne uszkodzenia ubezpieczonego mienia, powstałe przed utratą posiadania lub podczas czasowej utraty posiadania.
- Odpowiedzialność WARTY z tytułu ryzyka określonych w niniejszej Klauzuli jest ograniczona do sumy ubezpieczenia na jedno zdarzenie, powstałych w nieprzerwanym okresie nie dłuższym niż 168 godzin.
- Górna granica odpowiedzialności WARTY z tytułu niniejszego rozszerzenia zakresu ochrony w okresie ubezpieczenia nie może przekroczyć podwójonej sumy ubezpieczenia na jedno zdarzenie.
- Sumę ubezpieczenia na jedno zdarzenie oraz franszyzę redukcyjną określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 002 – Odpowiedzialność wzajemna

- Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej z tytułu odpowiedzialności cywilnej za szkody powodujące roszczenia odszkodowawcze pomiędzy ubezpieczonymi osobami biorącymi udział w prowadzeniu robót budowlano-montażowych.
- WARTA nie ponosi odpowiedzialności za:
  - Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, szkody wyrządzone pracownikom Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, Ubezpieczonego lub innych uczestników biorących udział w wykonywaniu robót budowlano-montażowych, które są lub mogłyby być ubezpieczone w ramach istniejącego systemu ubezpieczeń społecznych i/lub ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pracodawcy za następstwa wypadków przy pracy,
  - szkody w mieniu związanym z wykonaniem robót budowlano-montażowym, które jest lub mogło być ubezpieczone w Sekcji I.
- Sumę ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia oraz franszyzę redukcyjną określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 003 – Konserwacja

- Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej o szkody w ubezpieczonym obiekcie budowlanym lub montażowym powstałe w dodatkowym okresie ubezpieczenia, spowodowane przez Ubezpieczającego w trakcie wykonywania czynności, mających na celu wypełnienie zobowiązań gwarancyjnych przewidywanych warunkami kontraktu.
- Okres konserwacji oraz franszyzę redukcyjną określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 004 – Konserwacja – rozszerzone pokrycie

- Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony o szkody w ubezpieczonym obiekcie budowlanym lub montażowym powstałe w dodatkowym okresie ubezpieczenia:
  - Spowodowane przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego w trakcie wykonywania czynności, mających na celu wypełnienie zobowiązań gwarancyjnych przewidywanych warunkami kontraktu,
  - Wskutek zdarzenia zaistniałego podczas wykonywania robót budowlano-montażowych, w podstawowym okresie ubezpieczenia.
- Okres konserwacji oraz franszyzę redukcyjną określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 005 – Szczególne postanowienia dotyczące harmonogramu budowy i/lub montażu

WARTA nie odpowiada za szkody spowodowane lub powiększone przez niedotrzymanie terminów określonych w harmonogramie budowy i/lub montażu przekraczające liczbę tygodni wskazaną w dokumencie ubezpieczenia, chyba że WARTA wyraziła na piśmie zgodę na takie odchylenia przed wydarzeniem się szkody.

Klauzula 006 – Ubezpieczenie dodatkowych kosztów pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych i w dniach wolnych od pracy oraz frachtu ekspresowego

- Niniejszą klauzulą włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej dodatkowe koszty pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych i w dniach wolnych od pracy oraz frachtu ekspresowego (z wyłączeniem frachtu lotniczego), pod warunkiem, że takie koszty są poniesione w związku ze szkodą w ubezpieczonych przedmiotach podlegającą odszkodowaniu.
- Sumę ubezpieczenia na jedno zdarzenie określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 007 – Ubezpieczenie dodatkowych kosztów frachtu lotniczego

- Niniejszą klauzulą włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej koszty frachtu lotniczego o ile takie koszty są poniesione w związku ze szkodą w ubezpieczonym mieniu podlegającą odszkodowaniu.
- Sumę ubezpieczenia na jedno zdarzenie oraz franszyzę redukcyjną określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 009 – Wyłączenie szkód powstałych wskutek trzęsienia ziemi

Niniejszą klauzulą wyłącza się z zakresu ochrony ubezpieczeniowej szkody w mieniu bezpośrednio lub pośrednio powstałe wskutek trzęsienia ziemi.

Klauzula 010 – Wyłączenie szkód powstałych wskutek powodzi i zalania

- Niniejszą klauzulą wyłącza się z zakresu ochrony ubezpieczeniowej szkody w mieniu powstałe bezpośrednio lub pośrednio wskutek powodzi i zalania.
- Użyte określenia należy rozumieć jako:
  - Powódź – zalanie miejsca i przedmiotu ubezpieczenia w następstwie podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących i stojących wskutek naturalnych zjawisk, takich jak:
    - nadmierne opady atmosferyczne,
    - spluw wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych,
    - topnienie kry lodowej,
    - tworzenie zatorów lodowych,
    - sztorm i podniesienie się poziomu morskich wód przybrzeżnych.
  - Zalanie:
    - niezamierzone i niekontrolowane wydobywanie się wody, innych cieczy lub par z przewodów i urządzeń technologicznych,
    - cofnięcie się ścieków z sieci kanalizacyjnej,
    - samoczynne uruchomienie się instalacji tryskaczowych/zraszaczowych z innych przyczyn niż pożar, o ile nie nastąpiło ono na skutek prób ciśnieniowych, przebudowy lub naprawy instalacji tryskaczowej/zraszaczowej lub remontu budynku,
    - niewymyślne pozostawienie otwartych kurków w sieci wodociągowej.

Klauzula 013 – Składowanie poza terenem budowy/montażu

- Niniejszą klauzulą rozszerza się ochronę ubezpieczeniową o szkody powstałe w ubezpieczonym mieniu (z wyjątkiem mienia wytwarzanego, przetwarzanego lub składowanego o producenta, dystrybutora lub dostawcy) przeznaczonym do wbudowania/wmontowania do ubezpieczonego obiektu budowlanego/montażowego podczas jego składowania poza terenem budowy/montażu, o ile takie miejsce zostało wymienione w dokumencie ubezpieczenia oraz pod warunkiem, że
  - mienie stanowi własność lub jest w posiadaniu Ubezpieczającego/Ubezpieczonego,
  - nie zostanie wypłacone żadne inne odszkodowanie z tytułu innych ubezpieczeń majątkowych,
  - mienie magazynowane jest na terytorium RP
- WARTA ponosi odpowiedzialność za szkody w ubezpieczonym mieniu, pod warunkiem, że:
  - obszar składowania jest ogrodzony i zamknięty, a dostęp jest kontrolowany oraz strzeżony całodobowo,
  - jednostki magazynowania są oddzielone ścianami przeciwpożarowymi lub znajdują się w odległości od siebie co najmniej 50 metrów,
  - ubezpieczone mienie jest składowane powyżej najwyższego poziomu wody zanotowanego w tym miejscu przez ostatnie 20 lat.
- Sumę ubezpieczenia przypadającą na pojedynczą lokalizację magazynową w odniesieniu do składowanych materiałów określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 100 – Ubezpieczenie prób gorących urządzeń mechanicznych i instalacji

- Niniejszą Klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej o szkody w mieniu powstałe podczas przeprowadzania prób gorących w okresie nie przekraczającym 4 tygodni od daty ich rozpoczęcia.
- WARTA nie odpowiada za szkody powstałe w urządzeniach mechanicznych oraz instalacjach lub ich częściach, po dokonaniu ich odbioru końcowego lub częściowego lub oddaniu do eksploatacji (użytkowania).
- Wyłącza się z ochrony ubezpieczeniowej próby gorące przeprowadzane na urządzeniach mechanicznych i instalacjach używanych.

Klauzula 101 – Szczególne postanowienia dotyczące budowy tuneli i sztolni

- Niniejszą klauzulą wyłącza się z zakresu ochrony ubezpieczeniowej:
  - Wzmocnianie cementem i/lub zastosowanie innych środków bezpieczeństwa, nawet jeśli potrzeba ich zastosowania powstała dopiero w czasie prowadzenia robót,
  - Dodatkowe prace przy pogłębieniu wykopu ponad minimum przewidziane w projekcie i dodatkowe koszty z tym związane poniesione na ponowne wypełnianie,
  - Koszty poniesione na odwodnienie, nawet jeśli spodziewana ilość wody została znacznie przekroczona;
  - Szkody powstałe wskutek awarii systemu odwadniania, jeżeli awarii takiej można było uniknąć poprzez sprawne urządzenia rezerwowe;
  - Koszty poniesione na dodatkowe uszczelnienie, impregnację wodoodporną lub dodatkowe urządzenia w związku z wpływem wód podziemnych i spływowych.

Klauzula 102 – Szczególne postanowienia dotyczące podziemnych kabli, rur i innych urządzeń

- Niniejszą klauzulą wyłącza się z zakresu ochrony ubezpieczeniowej szkody powstałe w istniejących podziemnych kablach, rurach lub innych urządzeniach, w wyniku prowadzenia robót budowlano-montażowych, jeżeli przed rozpoczęciem robót Ubezpieczony nie zasięgnął u odnosnych władz informacji o dokładnym położeniu takich kabli, rur lub innych urządzeń.
- W przypadku, gdy Ubezpieczony zasięgnął informacji o dokładnym położeniu podziemnych kabli, rur lub innych urządzeń i podjął niezbędne kroki w celu uniknięcia szkód w tym mieniu, to takie szkody objęte są ochroną do wysokości sumy ubezpieczenia określonej w dokumencie ubezpieczenia z zastrzeżeniem, że WARTA pokrywa jedynie koszty naprawy takich kabli, rur lub innych urządzeń podziemnych, natomiast wyłączone z ochrony ubezpieczeniowej są wszelkie szkody pośrednie.
- Franszyzę redukcyjną określa się osobno dla szkód powstałych w podziemnych kablach i/lub rurach lub innych urządzeniach podziemnych, których położenie jest:
  - zgodne ze wskazaniami na mapach,
  - niepoprawnie pokazane na mapach.
- Sumę ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia oraz franszyzę redukcyjną określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 103 – Wyłączenie szkód w zbiorach, lasach i uprawach

Niniejszą klauzulą wyłącza się z zakresu ochrony ubezpieczeniowej bezpośrednie lub pośrednie szkody powstałe w zbiorach, lasach i/lub jakichkolwiek uprawach, podczas wykonywania robót budowlano-montażowych.

Klauzula 104 – Szczególne postanowienia dotyczące budowy tam i zbiorników wodnych

- Niniejszą klauzulą wyłącza się z zakresu ochrony ubezpieczeniowej:
  - Wzmocnienia gruntu i/lub innych środków zabezpieczających, nawet jeśli potrzeba ich zastosowania powstała dopiero w czasie prowadzenia robót,
  - Koszty poniesione na odwodnienie, nawet jeśli spodziewana ilość wody została znacznie przekroczona;
  - Szkody powstałe wskutek awarii systemu odwadniania, jeżeli awarii takiej można było uniknąć poprzez sprawne urządzenia rezerwowe;
  - Koszty poniesione na dodatkowe uszczelnienie, impregnację wodoodporną lub dodatkowe urządzenia w związku z wpływem wód podziemnych i spływowych.
  - Pęknięcia i wycieki.

Klauzula 106 – Gwarancja dotycząca odcinków robot

- Niniejszą Klauzulą wprowadza się następujące zastrzeżenie:
  - WARTA odpowiada za szkody powstałe w nasypach, wykopach, wyrobiskach, rowach i kanałach, jeżeli wykonywane są one odcinkami nie przekraczającymi w sumie długości określonej w dokumencie ubezpieczenia, niezależnie od stanu zaawansowania robót.
  - WARTA pokrywa jedynie koszty naprawy tych odcinków.

Klauzula 107 – Zastrzeżenie dotyczące zaplecza budowy i magazynów

- Niniejszą klauzulą wprowadza się następujące zastrzeżenie: WARTA odpowiada za szkody powstałe w zapleczach budowy i magazynach wskutek ognia, powodzi lub zalania tylko wówczas, jeżeli te zaplecza i magazyny są umieszczone powyżej najwyższego poziomu wody zanotowanego w tym miejscu przez ostatnie 20 lat, a poszczególne jednostki magazynowania znajdują się w odległości od siebie co najmniej 2 m lub są oddzielone ścianami przeciwpożarowymi.
- Sumę ubezpieczenia przypadającą na jednostkę magazynowania oraz na zaplecza określa się oddzielnie w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 108 – Zastrzeżenie dotyczące sprzętu, wyposażenia i maszyn budowlanych

Niniejszą klauzulą wprowadza się następujące zastrzeżenie: WARTA odpowiada za szkody w sprzęcie, wyposażeniu oraz maszynach budowlanych powstałe wskutek powodzi i zalania, jeżeli po zakończeniu pracy lub w przypadku jakiegokolwiek przerw w robotach budowlano-montażowych, mienie to przechowywane jest na terenie, na którym w przeciągu 20 ostatnich lat nie wystąpiła powódź.

Klauzula 109 – Zastrzeżenie dotyczące składowania materiałów budowlanych

Niniejszą klauzulą wprowadza się następujące zastrzeżenie: WARTA ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w materiałach budowlanych wskutek powodzi i zalania, jeżeli ilość składowanych na terenie budowy materiałów nie przekracza ich trzydniowego zapotrzebowania, a nadwyżka składowana jest na terenie, na którym w przeciągu 10 ostatnich lat nie wystąpiła powódź.

Klauzula 110 – Zastrzeżenia dotyczące środków zabezpieczających na wypadek opadów, powodzi lub zalania

- Niniejszą klauzulą wprowadza się następujące zastrzeżenia:
  - WARTA odpowiada za szkody powstałe bezpośrednio lub pośrednio wskutek opadów, powodzi lub zalania tylko wówczas, gdy były przewidziane w projekcie odpowiednie środki zabezpieczające i zostały uwzględnione przy jego realizacji.
  - Przy określaniu odpowiednich środków zabezpieczających powinno się wziąć pod uwagę dane statystyczne służb meteorologicznych dotyczące opadów, powodzi i zalania w okresie 10 lat, odnoszące się do miejsca ubezpieczenia i pór roku, w których wykonywane są roboty budowlano-montażowe.
- WARTA nie odpowiada za szkody powstałe wskutek nieusunięcia przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego przeszkód w swobodnym przepływie wody (np. piasku, drzew) z kanałów odpływowych, niezależnie od tego czy jest w nich woda, czy nie.

Klauzula 111 – Zastrzeżenia dotyczące usunięcia pozostałości po szkodzie powstałej wskutek obsunięcia się ziemi

- Niniejszą klauzulą wprowadza się następujące zastrzeżenia:

WARTA nie odpowiada za:

  - Koszty usunięcia pozostałości po szkodzie powstałej wskutek obsunięcia się ziemi przewyższające koszty wykonania pierwotnego wykopu na obszarze dotkniętym takim obsunięciem,
  - Koszty naprawy dotkniętych erozją zboczy lub innych nachylnych powierzchni, jeżeli Ubezpieczający/Ubezpieczony nie wykonał wymaganych pomiarów lub nie wykonał ich w odpowiednim czasie.

Klauzula 112 – Szczególne postanowienia dotyczące urządzeń przeciwpożarowych i bezpieczeństwa przeciwpożarowego na terenie budowy

- Niniejszą klauzulą wprowadza się następujące postanowienia:
WARTA ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe bezpośrednio lub pośrednio wskutek pożaru lub wybuchu tylko wówczas, jeśli są spełnione następujące warunki:
- W miarę postępu robot obiekty wyposażane są w podręczny sprzęt gaśniczy, gotowy do użycia i dostępny przez cały czas w ilości wystarczającej do stłumienia pożaru w zarodku,
  - Odpady są systematycznie usuwane. Palne odpady pozostawione na poszczególnych kondygnacjach są sprzątane po każdym dniu pracy,
  - W przypadku prac niebezpiecznych pożarowo takich jak spawanie, cięcie mechaniczne lub szlifowanie powodujące iskrzenie, oraz wszelkich prac z użyciem otwartego ognia niedopuszczalne jest jednoczesne prowadzenie prac w pomieszczeniach, w których wykonane są prace polegające w szczególności na:
    - klejeniu, malowaniu, lub myciu z zastosowaniem rozcieńczalników łatwo zapalnych,
    - szlifowaniu (np. cyklinowaniu) powierzchni z materiałów palnych,
    - montowaniu wyposażenia wewnątrz wykonanego z materiałów palnych, oraz w pomieszczeniach (lub sąsiadujących z nimi), w których prowadzone są prace mogące spowodować powstanie mieszaniny wybuchowej, par cieczy, gazów lub pyłów z powietrzem.
  - Rozpoczęcie prac niebezpiecznych pożarowo może nastąpić wyłącznie po uzyskaniu przez wykonawcę pisemnego zezwolenia na ich prowadzenie. Wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych są należyście zabezpieczone przed zapaleniem,
  - Miejsca wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo wyposażone są w podręczny sprzęt gaśniczy w ilości i rodzaju umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru,
  - Prace niebezpieczne pożarowo są wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje, zaś sprzęt wykorzystywany do prowadzenia prac jest sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru,
  - Osoby wykonujące prace niebezpieczne pożarowe, oraz nadzorujące bezpośrednio wykonawstwo tych prac odbyły odpowiednie szkolenie w zakresie przeciwpożarowym,
  - Prace niebezpieczne pożarowe w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano prace z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów, są prowadzone po uprzednim dokładnym wentylowaniu pomieszczeń wykluczającym możliwość występowania mieszaniny wybuchowej par cieczy lub gazów z powietrzem,
  - Przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych z użyciem cieczy, gazów lub płynów mogących stworzyć mieszaniny wybuchowe przestrzegane są następujące zasady:
    - Na stanowisku pracy mogą znajdować się ciecz lub gazy palne tylko w ilości niezbędnej do prowadzenia prac z zapasem umożliwiającym zapewnienie ciągłości pracy podczas danej zmiany,
    - Zapas substancji palnej na stanowisku pracy jest przechowywany w niepalnych (lub innych dopuszczonych do eksploatacji) szczelnych opakowaniach,
    - Puste opakowania po palnych substancjach nie są pozostawiane na stanowisku pracy,
    - Po zakończeniu prac wszystkie naczynia i pojemniki są szczelnie zamknięte lub zabezpieczone w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji palnych,
    - Ciecze, gazy i pyły oraz ich pozostałości nie zalegają w urządzeniach, na stanowiskach, lub innych powierzchniach.
  - Po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo w miejscu ich wykonywania, w pomieszczeniach sąsiadujących z innymi, w których mogło wystąpić zagrożenie pożarowe przeprowadzone są dokładne kontrole, mające na celu sprawdzenie czy:
    - Nie pozostawiono płynących się lub żarzących cząstek w rejonie prowadzenia prac,
    - Nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru,
    - Sprzęt (np. spawalniczy) został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych,
    - Zakreślono butle z gazami technicznymi.Kontrolę taką należy ponownie np. po upływie 1/4, 1/2, 1 i 2 godzin, licząc od czasu zakończenia prac niebezpiecznych pożarowo. Liczbę i częstotliwość kontroli określa się w zezwoleniu na prowadzenie tych prac.
  - Wokół placów składowych, składowisk przy obiektach, oraz obiektów tymczasowych zachowany jest pas ochrony o szerokości min. 2 m i nawierzchni z materiałów niepalnych lub gruntownie oczyszczony. Wszystkie materiały palne w szczególności łatwopalne ciecze, lub gazy są składowane w dostatecznej odległości od budowanego lub montowanego obiektu, a także od miejsc prowadzenia wszelkich prac niebezpiecznych pożarowo,
  - Wszystkie czynności związane z przetwarzaniem, obróbką, transportem lub składowaniem materiałów niebezpiecznych pożarowo wykonywane są zgodnie z warunkami ochrony przeciwpożarowej lub według wskazań ich producenta,
  - Materiały niebezpieczne pożarowo są przechowywane w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w następstwie procesu składowania lub wskutek wzajemnego oddziaływania,
  - Na miejscu budowy wyznaczony jest koordynator ds. bezpieczeństwa pożarowego,
  - Teren budowy jest dozorowany całodobowo. W przypadku powstania pożaru istnieje możliwość natychmiastowego powiadomienia najbliższej jednostki straży pożarnej,
  - Wprowadzony jest i regularnie aktualizowany plan postępowania w razie pożaru,
  - Pracownicy, wykonawcy są przeszkoleni w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
  - Teren budowy jest ogrodzony a dostęp kontrolowany.

Klauzula 115 – Pokrycie ryzyka projektanta

Niniejszą klauzulą określa się w odniesieniu do obiektów budowlanych postanowienie § 8 ust. 2 pkt. 3) oraz zmienia się postanowienie § 8 ust. 2 pkt. 1) na następujące:
„w odniesieniu do obiektów budowlanych: koszty naprawy, wymiany wadliwego materiału, złego wykonawstwa i/lub błędów projektowych, z zastrzeżeniem, że WARTA odpowiada za szkody powstałe w mieniu wykonanym prawidłowo, które zostały spowodowane wadliwym materiałem, złym wykonawstwem i/lub błędami projektowymi”.

Klauzula 116 – Rozszerzenie zakresu ochrony w odniesieniu do części obiektu budowlanego/montażowego po dokonaniu odbioru częściowego lub oddaniu do eksploatacji
Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej o szkody powstałe w częściach ubezpieczonego obiektu budowlanego/montażowego, po dokonaniu ich częściowego odbioru lub

oddaniu do eksploatacji, z zastrzeżeniem, że taka szkoda wystąpi w okresie ubezpieczenia i w związku z prowadzeniem robót budowlano-montażowych, ubezpieczonych w ramach Sekcji I niniejszych OWU.

Klauzula 117 – Szczególne postanowienia dotyczące układania rur wodociągowych, kanalizacyjnych, rurociągów, przewodów i kabli

- Niniejszą klauzulą wprowadza się następujące postanowienia:
  - WARTA ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe wskutek zalania lub zamulenia rur, wykopów lub szybów, z zastrzeżeniem, że:
    - Rury zostały zabezpieczone natychmiast po ułożeniu w wykopie, poprzez jego zasypanie w sposób, który uniemożliwi zatłuszczenie rur, w przypadku zalania wykopu;
    - Rury zostały zamknięte natychmiast po ułożeniu w celu zapobieżenia przeniknięciu wody, mułu oraz będą zaślepiane przed każdą przerwą w robotach taką jak noc lub dzień wolny od pracy itp. Urządzenia zaślepiające powinny być dostępne w pobliżu końców rur na wypadek awarii.
    - Wykopy, w których znajdują się odcinki rur po zakończeniu prób ciśnieniowych, zostały natychmiast zasypane.
  - Maksymalną długość otwartego wykopu określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 119 – Mienie znajdujące się w dniu rozpoczęcia robót budowlano-montażowych na terenie budowy lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie, stanowiące własność lub będące w posiadaniu właściciela lub zarządcy nieruchomości, na której prowadzone są roboty.

- Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej w ramach Sekcji I niniejszych OWU o szkody powstałe bezpośrednio wskutek prowadzenia robót budowlano-montażowych, w mieniu znajdującym się w dniu ich rozpoczęcia na terenie budowy i stanowiącym własność lub będącym w posiadaniu właściciela lub zarządcy nieruchomości, na której prowadzone są takie roboty.
- WARTA ponosi odpowiedzialność za szkody w mieniu, o którym mowa w pkt. 1. pod warunkiem, że znajduje się ono w dobrym stanie technicznym w chwili rozpoczęcia okresu ubezpieczenia.
- WARTA ponosi odpowiedzialność za szkody w mieniu, o którym mowa w pkt. 1. powstałe wskutek wibracji, usunięcia lub osłabienia elementów nośnych, tylko w przypadku całkowitego lub częściowego zaważenia się ubezpieczonego mienia.
- WARTA nie odpowiada za:
  - Uszkodzenia powierzchniowe, które nie naruszają stabilności ubezpieczonego mienia ani też nie będą zagrażały bezpieczeństwu jego użytkowników,
  - Szkody, które można przewidzieć, biorąc pod uwagę charakter robót budowlano-montażowych lub sposób ich wykonywania.
- Sumę ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia oraz franszyzę redukcyjną określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 120 – Wibracje, usunięcie lub osłabienie elementów nośnych

- Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczenia o szkody powstałe bezpośrednio wskutek prowadzenia robót budowlano-montażowych, w mieniu osób trzecich, polegające na jego częściowym lub całkowitym zaważeniu się.
- WARTA ponosi odpowiedzialność za szkody w mieniu, o którym mowa w pkt. 1. pod warunkiem, że znajduje się ono w dobrym stanie technicznym w chwili rozpoczęcia okresu ubezpieczenia.
- WARTA może zażądać od Ubezpieczającego/Ubezpieczonego dostarczenia, przed rozpoczęciem robót budowlano-montażowych, raportu na temat stanu technicznego zagrożonego mienia.
- WARTA nie odpowiada za:
  - Uszkodzenia powierzchniowe, które nie naruszają stabilności ubezpieczonego mienia ani też bezpieczeństwa jego użytkowników,
  - Szkody, które można przewidzieć, biorąc pod uwagę charakter robót budowlano-montażowych lub sposób ich wykonywania.
- Sumę ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia oraz franszyzę redukcyjną określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 121 – Zastrzeżenia dotyczące fundamentów na palach i ścian szczelinowych, sztalowni i oporowych

- Niniejszą klauzulą wyłącza się odpowiedzialność WARTY za koszty poniesione w związku z:
  - naprawą lub wymianą pali lub ścian szczelinowych, sztalowni, oporowych, które:
    - uległy przemieszczeniu lub zostały wykonane poza projektowaną linią fundamentów lub zostały zablokowane podczas ich wykonywania,
    - zostały porzucone lub uległy zniszczeniu podczas wzbijania lub wyciągania,
    - zostały zniszczone w wyniku uszkodzenia urządzeń do palowania,
  - naprawą niespójnych lub rozszczelinionych pali oraz naprawę niewłaściwie spasowanych elementów ścianki szczelinowej, sztalowni i oporowej,
  - przeciekami lub infiltracją wszelkiego rodzaju materiałów,
  - wypełnieniem pustych przestrzeni lub uzupełnieniem utraconego bentonitu,
  - przywróceniem planowanych wymiarów.
- WARTA nie odpowiada również za wszelkie koszty poniesione przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego w przypadku, gdy pale lub elementy fundamentów nie przeszły prób obciążeniowych lub nie zostały dostosowane do projektowanych parametrów nośności gruntu.
- Niniejsza klauzula nie ma zastosowania do szkód spowodowanych wskutek działania sił natury.

Klauzula 200 – Pokrycie ryzyka producenta

Niniejszą klauzulą określa się w odniesieniu do obiektów montażowych postanowienie § 8 ust. 2 pkt. 3) oraz zmienia się postanowienie § 8 ust. 2 pkt. 2) na następujące:
„w odniesieniu do obiektów montażowych: koszty napraw lub wymiany mienia, które posiada wady materiałowe, odlewnicze, zostało błędnie zaprojektowane i/lub wykonane z wyjątkiem błędów montażowych”.

Klauzula 201 – Pokrycie gwarancji

- Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej w odniesieniu do obiektów montażowych o szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek błędów montażowych, projektowych, wad materiałowych i/lub odlewniczych i/lub złego wykonawstwa w dodatkowym okresie ubezpieczenia wskazanym w dokumencie ubezpieczenia.
- WARTA nie ponosi odpowiedzialności w dodatkowym okresie ubezpieczenia za:
  - koszty, jakie poniósłby Ubezpieczający/Ubezpieczony na usunięcie pierwotnej wady, gdyby taka wada została wykryta przed wydarzeniem się szkody,
  - szkody powstałe bezpośrednio lub pośrednio wskutek pożaru, wybuchu i innych okoliczności siły wyższej,
  - szkody z tytułu odpowiedzialności cywilnej.
- Dodatkowy okres ubezpieczenia oraz franszyzę redukcyjną określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 203 – Wyłączenie dotyczące obiektu montażowego – używanego

- Niniejszą klauzulą wyłącza się z zakresu ochrony ubezpieczeniowej w odniesieniu do ubezpieczonego mienia używanego szkody powstałe:
  - podczas poprzedniej eksploatacji,
  - podczas demontażu, jeżeli demontaż nie jest objęty ochroną ubezpieczeniową,
  - w odniesieniu do części nietalowych.

Klauzula 204 – Szczególne postanowienia dla obiektów przemysłu przetwórczego węglowodorów

- Niniejszą klauzulą wprowadza się w odniesieniu do obiektów przemysłu przetwórczego węglowodorów następujące postanowienia:
  - WARTA nie odpowiada za szkody powstałe po wprowadzeniu węglowodorów do instalacji w:
    - katalizatorach (chyba, że zostały one włączone do zakresu ochrony ubezpieczeniowej osobną klauzulą),
    - urządzeniach reformingu na skutek przegrzania lub pęknięcia rur,

- c) ubezpieczonych instalacjach na skutek przegrzania lub pęknięcia na skutek reakcji egzotermicznej,
  - d) ubezpieczonych instalacjach na skutek rozmyślnego niedotrzymania technicznych warunków procesu lub wyłączenia instalacji zabezpieczających.
2. W dokumencie ubezpieczenia określa się franszyzę redukcyjną dla szkód powstałych po wprowadzeniu węglowodorów do instalacji, wskutek ognia i/lub wybuchu.

Klauzula 218 – Pokrycie kosztów poszukiwania wycieku w rurociągu

1. Niniejszą klauzulą włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej koszty:
  - 1) próby ciśnieniowej w celu znalezienia wycieku w rurociągu, z uwzględnieniem kosztów wynajęcia, użytkowania i transportu specjalistycznej aparatury,
  - 2) prowadzenia robót ziemnych przy wykopach, które są niezbędne w celu zlokalizowania wycieku i jego naprawy (np. odkrycie wykopu i jego ponowne zasypianie).
2. WARTA pokrywa koszty, o których mowa w ust. 1. pkt 1) pod warunkiem, że:
  - 1) wyciek powstał wskutek szkody objętej ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszych OWU,
  - 2) określony w dokumencie ubezpieczenia procent spoin został przetestowany promieniami rentgenowskimi oraz wykryte tą metodą wady zostały usunięte, przy czym koszty wynikłe z niewłaściwej naprawy spoin są wyłączone z ochrony ubezpieczeniowej.
3. Sumę ubezpieczenia przypadającą na testowany odcinek oraz na jedno zdarzenie określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 220 – Transport

1. Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej o szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w czasie transportu na teren budowy/montażu, na trasie określonej we wniosku, w wyniku wypadku jakiegokolwiek środka transportowy, pożaru, zalania, powodzi, trzęsienia ziemi, osiadania, obsunięcia się ziemi lub skał, kradzieży z włamaniem lub rabunku.
2. Powyższe rozszerzenie zakresu ochrony nie dotyczy transportu wodnego i lotniczego.
3. Ubezpieczone mienie powinno być odpowiednio opakowane i przygotowane do transportu, przez co rozumie się również właściwe rozmieszczenie ładunku na środku transportu.
4. Sumę ubezpieczenia na jeden środek transportu oraz maksymalną wartość przewożonego mienia określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula Reprezentantów

WARTA nie odpowiada za szkody spowodowane umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego/Ubezpieczonego lub osób, za które Ubezpieczający/Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność. Osobami tymi mogą być: właściciel, zarząd spółki, prokurenci, pełnomocnicy, lub inne osoby wymienione w dokumencie ubezpieczenia z zastrzeżeniem, że za czyn wszystkich pozostałych osób WARTA ponosi odpowiedzialność.

Klauzula wzrostu wartości obiektu budowlanego/montażowego

Niniejszą klauzulą wprowadza się następujące postanowienia:

1. Jeżeli w okresie ubezpieczenia określonym w dokumencie ubezpieczenia wzrośnie całkowita wartość obiektu budowlanego/montażowego ubezpieczonego na podstawie niniejszych OWU, suma ubezpieczenia automatycznie zwiększy się, jednak nie więcej niż do 125% sumy ubezpieczenia podanej we wniosku o ubezpieczenie.
2. Po dokonaniu końcowego odbioru obiektu budowlanego/montażowego zostanie naliczona składka dodatkowa z tytułu zwiększenia sumy ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1., liczona od nadwyżki przy zastosowaniu stawki ustalonej przy zawarciu umowy ubezpieczenia.

Klauzula 50/50

1. Niniejszą klauzulą wprowadza się następujące postanowienia:

WARTA ponosi odpowiedzialność do 50% wysokości szkody w przypadku, gdy zostaną spełnione następujące warunki łącznie:

  - 1) Ubezpieczający/Ubezpieczony lub dostawca zawarł umowę ubezpieczenia mienia w transporcie (cargo), które jednocześnie jest ubezpieczone na podstawie niniejszych OWU,
  - 2) Wystąpiła szkoda objęta ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszych OWU,
  - 3) W ciągu 120 dni od zakończenia transportu mienia nie jest możliwe określenie dokładnych okoliczności i przyczyny powstałej szkody, a w szczególności ustalenia, czy szkoda wydarzyła się podczas transportu mienia, czy też po jego rozładunku w miejscu przeznaczenia.
2. W przypadku różnego poziomu udziałów własnych/franszyzy redukcyjnych obowiązujących w dokumencie ubezpieczenia mienia w transporcie oraz w dokumencie ubezpieczenia budowy/montażu od wszystkich ryzyk WARTA, przy wypłacie odszkodowania każdy z Ubezpieczycieli odliczy od 50% wysokości szkody na niego przypadającej 50% udziału własnego/franszyzy redukcyjnej określonej w każdym dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula 72 Godzin Nagle i przypadkowe zanieczyszczenie środowiska

1. Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej o szkody osobowe i rzeczowe wyrządzone osobom trzecim spowodowane wydzieleniem, rozrzuconiem, uwolnieniem lub wydobywaniem się dymu, oparów, sadz, wyciwów, kwasów, zasad, trujących substancji chemicznych, płynów lub gazów, odpadów lub innych środków drażniących, mogących powodować skażenie lub zanieczyszczenie, do ziemi lub na jej powierzchnię, lub do jakiegokolwiek strumienia, rzeki, kanału czy zbiornika wodnego.
2. WARTA odpowiada za szkody, o których mowa w ust. 1., w przypadku gdy są spełnione następujące warunki łącznie:
  - 1) przyczyna wydzielenia, rozrzuconia, uwolnienia lub wydobywania się nie może być spodziewana ani zamierzona przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, przyczyna ta musi być nagła i przypadkowa,
  - 2) początek wydzielenia, rozrzuconia, uwolnienia lub wydobywania się musi mieć miejsce w okresie ubezpieczenia,
  - 3) wydzielenie, rozrzuconie, uwolnienie lub wydobywanie się musi być stwierdzone przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego lub osób trzecich w ciągu 72 godzin od momentu rozpoczęcia tego wydzielenia, rozrzuconia, uwolnienia lub wydobywania się,
  - 4) początek szkody osobowej lub rzeczowej spowodowanej wydzieleniem, rozrzuconiem, uwolnieniem lub wydobywaniem się musi nastąpić w ciągu 72 godzin od momentu rozpoczęcia wydzielenia, rozrzuconia, uwolnienia lub wydobywania się,
  - 5) wszelkie roszczenia wynikające z niniejszej Klauzuli muszą być niezwłocznie zgłoszone do WARTY, nie później niż w ciągu 30 dni od rozpoczęcia wydzielenia, rozrzuconia, uwolnienia lub wydobywania się.
3. Termin „uwolnienie” obejmuje, lecz nie ogranicza się do wszelkich następujących zjawisk: rozlanie, wyciek, wypompowanie, wylanie, emisja, opróżnienie, wtlócenie, wyrzucenie lub usunięcie.
4. Ubezpieczający/Ubezpieczony ponosi ciężar oraz koszt udowodnienia spełnienia wszystkich wyżej wymienionych warunków. WARTA nie jest zobowiązana do uznania swojej odpowiedzialności za szkodę do chwili uznania takiego dowodu.

Klauzula pokrycia szkód w dokumentacji budowy

1. Niniejszą klauzulą włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej koszty związane z odtworzeniem dokumentacji budowy, która uległa szkodzie wskutek zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową na podstawie Sekcji I niniejszych OWU.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1. obejmują koszty robocizny poniesione na takie odtworzenie dokumentacji z włączeniem kosztów pracy w godzinach nadliczbowych oraz przeprowadzenia niezbędnych badań i analiz.
3. Sumę ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula ubezpieczenia budowy/montażu w zakresie podstawowym

1. Niniejszą klauzulą ogranicza się zakres ochrony ubezpieczeniowej w okresie budowy lub montażu do szkód powstałych wskutek:
  - 1) pożaru,
  - 2) uderzenia pioruna,

- 3) wybuchu,
  - 4) upadku statku powietrznego.
2. Przez użyte w niniejszej klauzuli określenia należy rozumieć jako:
- 1) pożar – ogień, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się samorzutnie,
  - 2) uderzenie pioruna – wyładowanie elektryczne z atmosfery do ziemi,
  - 3) wybuch – gwałtowną zmianę stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się, gazów, pyłów, pary lub cieczy, wywołaną ich dążnością do rozprzestrzeniania się. Do wybuchu zalicza się również implozję, polegającą na uszkodzeniu ciśnieniem zewnętrznym zbiornika lub aparatu próżniowego,
  - 4) upadek statku powietrznego – katastrofa lub przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek jego części lub przewożonego ładunku na ubezpieczone mienie.
3. WARTA w ramach niniejszej klauzuli nie ponosi odpowiedzialności za:
- 1) szkody wynikające z odpowiedzialności cywilnej,
  - 2) mienie znajdujące się w dniu rozpoczęcia robót budowlano-montażowych na terenie budowy, stanowiące własność lub będące w posiadaniu właściciela lub zarządcy nieruchomości, na której prowadzone są roboty.

Klauzula ubezpieczenia mienia pracowniczego

1. Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej o mienie osobiste osób zatrudnionych przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, znajdujące się na ubezpieczonym terenie budowy.
2. Sumę ubezpieczenia przypadającą na jedną osobę zatrudnioną określa się w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula ubezpieczenia kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzi

1. Niniejszą klauzulą rozszerza się zakres ochrony ubezpieczeniowej o koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzi, za którą WARTA ponosi odpowiedzialność na podstawie OWU.
2. Limit odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia określa się w dokumencie ubezpieczenia.